

Załącznik do Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wrzesińskiego

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU POWIATU WRZESIŃSKIEGO

1. Wstęp

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z tym powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów już istniejących.

14 maja 2002 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła długofalowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

Podstawowe cele programu to oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a także sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym czasie, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Wszyscy znani producenci płyt azbestowo-cementowych, stosowanych przede wszystkim w budownictwie określali czas użytkowania swoich wyrobów na 30 lat. Wynikało to z kilkudziesięcioletnich doświadczeń w użytkowaniu płyt wytwarzanych powszechnie stosowaną tzw. moką metodą produkcji (metodą Hatscheka), które wskazują, że prawidłowo położone i zamontowane płyty, pomalowane farbą akrylową oraz konserwowane co 5 - 7 lat, praktycznie mogą być użytkowane ponad 30 lat, dlatego terminem docelowym realizacji programu jest 31 grudnia 2032 r.

Przy założonym okresie usuwania do 2032 r., wiele z tych wyrobów przekroczy wszelkie normy i granice bezpiecznego użytkowania. Dlatego niezwykle istotne jest ustalenie kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wytyczne do opracowania niniejszego „Programu...” wynikają z przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terytorium Polski”, o którym mowa wyżej

2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych.

Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

- „**wyroby miękkie**” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m³, to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60%

udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

- o „**wyroby twarde**” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m³, zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy mniejszy niż 3: 1. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłoniaki opłucnej i rak płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

3. Cele i zadania programu

Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Powiat zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest

z budynków. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

4. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Wrzesińskiego

Na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędów Gmin do Wydziału Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego we Wrześni, ustalono szacunkową ilość wyrobów zawierających azbest przeznaczonych do usunięcia.

Tabela 1 Szacunkowa ilość i waga wyrobów zawierających azbest na terenie poszczególnych gmin Powiatu Wrzesińskiego.

Gmina	Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych	
	[m ²]	[Mg]
Września	253 000	3 795
Miłosław	142 799	2 142
Nekla	76 707	1 150
Pyzdry	242 151	3 632
Kołaczkowo	400 000	6 000
Powiat ogółem	1 111 657	16 719

* przy założeniu, że 1 m² waży 15 kg,

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest powinien być w Urzędach gmin. Z analizy przedłożonych informacji wynika, że na terenie Powiatu dominują wyroby zawierające azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych - falistych, tj. ok. 98 %, pozostała ilość azbestu występuje w izolacjach rurociągów (obecnie brak szczegółowych informacji). Dane o ilościach wyrobów zawierających azbest uzyskane w wyniku przeprowadzanych inwentaryzacji w Gminach będą systematycznie aktualizowane

Wśród zabudowy gdzie występują wyroby azbestowe przeważają budynki jednorodzinne i towarzyszące im często zabudowania gospodarcze.

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać ocenę stanu

i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów według załącznika 2 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 71 poz. 649). (załącznik nr 4). Osoby fizyczne wykonaną ocenę powinny przekazać do Urzędu Gminy a podmioty gospodarcze do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Większość dachów na terenie Powiatu Wrzesińskiego jest w stanie surowym (nie pomalowana). Należy zaznaczyć, że odpowiednie zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest np. poprzez pomalowanie, może przedłużyć ich żywotność, jednak nie uchroni przed ich całkowitym usunięciem.

Z szacunkowej inwentaryzacji wynika, że na terenie powiatu jest 16 719 Mg wyrobów zawierających azbest. Zakładając, iż azbest powinien być usunięty i przekazany do unieszkodliwiania do 2032 r. każdego roku należy wywieźć na składowiska około 727 Mg wyrobów zawierających azbest

5. Założenia finansowe usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego

Każdego roku Zarząd Powiatu, uchwałą przyjmuje do realizacji „Regulamin udzielania pomocy finansowej przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest”. Sposób realizacji programu określony w regulaminie zależy od środków pozyskanych w danym roku oraz od potrzeb mieszkańców Powiatu.

5.1 Warunki konieczne do spełnienia przez właścicieli nieruchomości w celu uzyskania dofinansowania kosztów demontażu oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie Powiatu Wrzesińskiego:

1. Posiadanie tytułu prawnego do nieruchomości położonej na terenie powiatu wrzesińskiego, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, potwierdzone podpisaniem oświadczenia zawartego we wniosku na uzyskanie dofinansowania kosztów demontażu lub transportu odpadów zawierających azbest.
2. Zgłoszenie do organu administracji architektoniczno-budowlanej – Wydział Administracji Architektoniczno - Budowlanej Starostwa Powiatowego we Wrześni, ul. Chopina 10, pok. 2, - zamiaru wykonania robót budowlanych lub złożenie wniosku o wydanie decyzji, w zależności od charakteru zaplanowanych prac, podczas których zostanie dokonane usunięcie wyrobów azbestowych.

3. Złożenie do Gminy wniosku na druku (załącznik nr 1), o udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu na pomoc przy usunięciu wyrobów zawierających azbest.
4. Podpisanie umowy z wykonawcą na wykonanie prac demontażowych zgodnie z wnioskiem, pozytywnie zaopiniowanym przez Gminę (szczegółowo zostanie określone w corocznym Regulaminie).

5.2 Warunki konieczne do spełnienia przez mieszkańców powiatu, którzy planują wykonanie transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest (demontaż został wykonany w latach poprzednich)

1. Posiadanie tytułu prawnego do nieruchomości położonej na terenie powiatu wrzesińskiego, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, potwierdzone podpisaniem oświadczenia zawartego we wniosku na uzyskanie dofinansowania kosztów demontażu lub transportu odpadów zawierających azbest.
2. Złożenie do Gminy wniosku na druku (załącznik nr 1);
3. Podpisanie umowy z wykonawcą na wykonanie prac demontażowych zgodnie z wnioskiem, pozytywnie zaopiniowanym przez Gminę (szczegółowo zostanie określone w corocznym Regulaminie).

6. Założenia finansowe usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego w latach 2009 – 2016

Zasoby finansowe mogą być gromadzone z wykorzystaniem środków

- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
- Środków własnych gmin
- Środków własnych wnioskodawców

Wariant I

Dofinansowanie z zasobów finansowych na realizację:

- demontaż wyrobów azbestowych oraz transport i unieszkodliwienie wytworzonego odpadu azbestowego,

- wyłącznie transport i unieszkodliwianie odpadu azbestowego, gromadzonego na terenie nieruchomości należącej do wnioskodawcy,

finansowane jest w 100% całościowych kosztów tych działań,

Wariant II

Dofinansowanie z zasobów finansowych na realizację :

- demontaż wyrobów azbestowych oraz transport i unieszkodliwianie wytworzonego odpadu azbestowego,
- transport i unieszkodliwianie odpadu azbestowego, gromadzonego na terenie nieruchomości należącej do wnioskodawcy,

przyznawane jest w wysokości **ustalonej w „Regulaminie...”** całościowych kosztów tego działania, resztę kosztów pokrywa wnioskodawca (przykładowo dofinansowanie przyznawane jest w wysokości 70% całościowych kosztów, przy 30% udziale własnym wnioskodawcy).

Tabela 2 Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji (dla każdego roku)
1.	Nabór wniosków (rozprowadzenie druków wniosków i pozostałych załączników, powiadomienie o terminie składania wniosków o pomoc finansową)	od lutego
2.	Ogłoszenie i przeprowadzenie przetargu na Wykonawcę zadań określonych w „Programie usuwania azbestu..”	marzec - kwiecień
3.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	cały rok
4.	Ocena wniosków o przyznanie pomocy finansowej posiadaczom odpadów zawierających azbest	niezwłocznie po złożeniu wniosku przez pracownika Gminy
5.	Realizacja i rozliczanie zadań wynikających z „Programu...”	do 15 grudnia
6.	Monitoring i ocena realizacji programu w ramach „Programu usuwania azbestu z terenu Powiatu Wrzesińskiego) przez Wydział Środowiska i Rolnictwa	grudzień
7.	Zaplanowanie zadań na kolejny rok kalendarzowy	grudzień

Szczegółowy opis zasad rozliczenia kosztów przedsięwzięcia

1. Usługę wykonuje uprawniony podmiot wybrany w drodze przetargu nieograniczonego ogłoszonego przez Starostwo.
2. Powiat dokonuje zapłaty podmiotowi za wykonanie prac szczegóły określa stosowna umowa.
3. Niezmiennie jako zasadę rozliczenia ustala się:
  - a. protokół odbioru prac – w przypadku wykonywania demontażu płyt eternitowych z dachu wnioskodawcy (załącznik nr 3)
  - b. karty przekazania odpadu - w przypadku odbioru odpadów zawierających azbest z posesji osób fizycznych (załącznik nr 2)
  - c. faktury,
  - d. karta przekazania odpadów, zawierających azbest pozyskanych z terenu powiatu wrzesińskiego a przekazanych do unieszkodliwiania na specjalistyczne składowiska odpadów niebezpiecznych, zgodnie z umową podpisaną pomiędzy Powiatem a podmiotem.
4. Faktury rozliczane są na bieżąco, wg. kolejności wykonywanych prac.

Finansowanie obejmie wnioski składane do Gmin, w celu sprawdzenia ich w terenie przez pracowników Gmin. Po pozytywnym zaopiniowaniu przekazywane są do tutejszego Starostwa i realizowane wg kolejności wpływu, do wyczerpania środków zaplanowanych w każdym kolejnym roku realizacji „Programu.....”

7. Warunki konieczne do spełnienia przez podmiot dokonujący demontażu i transportu do miejsc unieszkodliwiania odpadów

1. Uzyskanie decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi na terenie Powiatu Wrzesińskiego.
2. Przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z materiałami zawierającymi azbest.
3. Opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu

- albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
  - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
4. Zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
  5. Złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych, w formie Protokołu odbioru prac.
  6. Uzyskanie zwrotu środków finansowych na podstawie faktury oraz pozostałych dokumentów wymienionych w stosownej umowie

8. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek tego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia.

Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu.

Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Powiat zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia.

Dzięki pomocy finansowej będzie miała miejsce częściowa realizacja zapisu zobowiązania traktatu akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej, w którym nasz kraj zobowiązał się do usunięcia z użytkowania do roku 2032 materiałów budowlanych zawierających azbest .

data.....r.

**Starostwo Powiatowe we Wrześni
Za pośrednictwem Urzędu Gminy**

**WNIOSEK O UDZIELENIE DOFINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

1. Wnioskodawca .....

.....

2. Adres wnioskodawcy .....

nr geodezyjny działki:.....

Kod pocztowy ..... Miejscowość.....

Gmina..... Telefon ..... Faks .....

3. Szczegółowy opis przedsięwzięcia (dokładne określenie nieruchomości z podaniem numeru działki, zakres prac objętych wnioskiem).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Planowany okres realizacji przedsięwzięcia .....
- termin rozpoczęcia prac .....
  - termin zakończenia prac .....
  - ilość wyrobów azbestowych przewidywanych do demontażu i/lub unieszkodliwienia [powierzchnia (m²), masa (Mg)].....

5. Uwagi i informacje dodatkowe

.....
.....
.....

6. Oświadczam, że jestem właścicielem działki nr..... na której znajduje się zdemontowany eternit lub budynek, którego dach eternitowy będzie demontowany

.....
Data i podpis właściciela obiektu

Opinia Urzędu Gminy, potwierdzająca dane zawarte we wniosku

.....
.....
.....
.....
.....

.....
Data i podpis pracownika Urzędu Gminy

Karty Przekazania Odpadu

Karta przekazania odpadu	Nr karty ^{a)}	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c)}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d)}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^{b)}
Adres ^{e)}	Adres ^{d,e)}	Adres ^{e)}
Telefon/ faks	Telefon/ faks	Telefon/ faks
Nr REGON	Nr REGON ^{d)}	Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ^{f)}		
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	
Data/ miesiąc	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^{h)}	Nr rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d,i)}
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^{d)}	Potwierdzam przyjęcie odpadu
Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis

Objaśnienia:

- a) Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- b) Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- c) W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- d) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- e) Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- f) Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- g) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- h) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- i) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

PROTOKÓŁ ODBIORU ROBÓT

Spisany w dniu ..... w..... na okoliczność demontażu, opakowania, i wywozu azbestowych pokryć dachowych z budynku .....zlokalizowanego w miejscowości.....

Komisja w składzie:

1. ....(wykonawca)
2. .... (zamawiający)
3. ....
4. ....

Po dokonaniu oględzin w miejscu prowadzonych robót komisja stwierdziła :

- Pokrycia dachowe z płyt azbestowo-cementowych na budynków zostały zdemontowane i usunięte z terenu obiektu.
- Prace zostały zakończone w dniu .....
- Ilość zdemontowanych pokryć azbestowych:.....m2 (.....kg)
- teren prowadzonych prac został oczyszczony i przywrócony do normalnego użytkowania;

Uwagi:

.....
 .....
 .....
 .....

PODPISY:

1.....

3.....

2.....

4.....

OŚWIADCZENIE WYKONAWCY:

Oświadczam że:

1. Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynków zostały wykonane z należytą starannością, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.
2. Teren nieruchomości został oczyszczony z resztek materiałów zawierających azbest.
3. Ogółem ilość m2 płyt usuniętych z ww. nieruchomości i przekazanych na uprawnione składowisko odpadów niebezpiecznych wyniosła .....m2 (.....kg)

zgodne z § 8, ust. 3 Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)/

PODPIS:

**OCENA
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest**

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:
.....
Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji
przemysłowej:
.....
Pomieszczenie: .....
Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾ .....
Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾ .....

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia		
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII.	Usytuowanie wyrobu		
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały		25

	wentylacyjne)		
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny .....

Stopień pilności I
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data .....

- 1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - [załącznik nr 2](#) do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
- 2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - [§ 7](#) wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
- 3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.
- 4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Stan prawny

- **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (Dz.U. z 2004r. Nr 3 poz.20).Ustawa weszła w życie od 28 września 1997 roku. Zakazuje ona wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska. Ustawa porządkuje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.
- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów, a także wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw, krajowy plan gospodarki odpadami został przyjęty pod koniec 2002 roku. Art. 10, ust. 4 tej samej ustawy stanowi, że wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, zawierające

plany gospodarki odpadami mają być uchwalone przez odpowiednie organy w następujących terminach:

- programy wojewódzkie – do 30 czerwca 2003 r. – uchwalane przez sejmiki województw,
  - programy powiatowe – do 31 grudnia 2003 r. - uchwalane przez rady powiatów,
  - programy gminne – do 30 czerwca 2004 r. - uchwalane przez rady gmin.
- **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (Dz.U. z 2006 r. Nr 7, poz. 1118 z póź. zm.) Wśród wielu przepisów znajduje się zapis mający zastosowanie w przypadkach występowania azbestu. Art. 30 ust. 3 stanowi: właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 tego art. jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować:
    - zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia
    - pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków,
    - pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych,
    - wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.
  - **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz.U. z 2008 nr 25 poz 150 ze zm).Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:
    - państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku,
    - opracowania prognoz oddziaływania na środowisko, w tym gospodarki odpadami, a także programów wojewódzkich, zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska,
    - ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
    - kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony środowiska,
    - konieczności oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje.
  - **Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw** (Dz.U. Nr 100,

poz. 1085). Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

- **Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych** (tekst pierwotny Dz.U. z 2001r. Nr 11, poz.84). Ustawa reguluje – na gruncie prawa europejskiego – problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych. Ustawa określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko. Zgodnie z ustawą tworzy się urząd Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych.
- **Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z póź. zm.). Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) – *Jednolity tekst Umowy ADR* (Dz.U. z 2005r Nr 178, poz. 1481). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Pojazdy powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów, zaś kierowcy pojazdów winni być przeszkoleni w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.
- **Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi** (M.P. Nr 19, poz. 231). Określa jako niedopuszczalny dodatek azbestu w materiałach budowlanych, z terminem obowiązywania od dnia 1 stycznia 1997 r.

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów** (Dz. U. Nr 112, poz. 1206). Zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy

06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu

10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła)

10 13 09*- odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo azbestowych

15 01 11*- opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi

16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest

16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest

17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest

17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest

UWAGA: gwiazdka oznacza odpady niebezpieczne
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów** (Dz. U. Nr 30, poz. 213). Określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Do prowadzonej ewidencji odpadów obowiązani są posiadacze odpadów, w tym także wytwórcy odpadów. Ewidencje odpadów prowadzi się za pomocą dwóch dokumentów: karty ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadów. Karta przekazania odpadu wypełniana jest w dwóch egzemplarzach przez posiadacza przekazującego odpady na rzecz innego posiadacza odpadów. Posiadacz odpadów, który odpady przejmuje (np. zarządzający składowiskiem odpadów) zobowiązany jest do potwierdzenia na karcie przekazania odpadu fakt przyjęcia odpadu. Karty informacyjne służą do naliczania opłat za umieszczenie w danym roku odpadów na składowisku wnoszonych na rachunek dystrybucyjny urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych** (Dz. U. Nr 152, poz. 1737). Określa zakres informacji dotyczących składu i właściwości komunalnych osadów ściekowych

oraz wzory formularzy do sporządzania i przekazywania zbiorczego zestawienia odpowiednich danych.

- **Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy** (Dz. U. Nr 217, poz. 1833). Określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest:
  - a) pyły zawierające azbest chryzotyl - 1,0 mg/m³
    - włókna respirabilne - 0,2 włókien w cm³
  - b) pyły zawierające azbest krokidolit - 0,5 mg/m³
    - włókna respirabilne - 0,2 włókien w cm³
- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych** (Dz.U. Nr 236, poz. 1986). Przepisy o przewozie drogowym materiałów niebezpiecznych stosuje się odpowiednio do transportu odpadów niebezpiecznych spełniających określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne dla zaliczenia ich do jednej z klas towarów niebezpiecznych. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) - *Jednolity tekst Umowy ADR* (Dz.U. z 2005 r. Nr 178, poz. 1481). Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy ich transporcie. Posiadacz odpadów zawierających azbest, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów, obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Zgodnie z ustawą o odpadach zezwolenie wydaje, w drodze decyzji starosta, właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów. Transportujący odpady niebezpieczne obowiązany jest do posiadania karty ewidencji odpadu, dokumentu obrotu odpadami niebezpiecznymi i dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych według wymagań ADR.
- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.). Określa szczegółowe

warunki i tryb wydawania świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych, jego wzór i sposób wypełnienia.

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska** (Dz. U. Nr 175, poz. 1439). Określa terminy, sposoby przedkładania wojewodzie przez organa władz samorządowych informacji o rodzaju, ilości i miejscu występowania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia** (Dz. U. Nr 120, poz. 1126). Określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (zwanego "planem bioz") oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (wyroby zawierające azbest).
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest** (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko** (Dz.U. 2004 r. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.) Sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymaga transport lub unieszkodliwianie azbestu lub produktów zawierających azbest, w ilości nie niższej niż 200 ton rocznie.
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu** (Dz. U z 2003 r. Nr 1, poz. 12). Wartość odniesienia dla azbestu (włókna na m³) wynosi uśredniona 2350 µg/m³ w ciągu godziny i 250 µg/m³ dla roku kalendarzowego.
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów** (Dz.U. Nr 220, poz. 1858). Przepisy rozporządzenia nie stosuje się

do składowiska odpadów materiałów izolacyjnych oraz konstrukcyjnych zawierających azbest oraz składowiska odpadów obojętnych.

- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny** (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady:
Grupy 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
Grupy 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Oznacza to, że odpady obu grup mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Natomiast nie wolno tych odpadów mieszać i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów** (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Określa m.in. wymagania dotyczące składowania dla odpadów zawierających azbest, wymienionych w katalogu odpadów oznaczonych kodami: 17 06 01* i 17 06 05*.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest** (Dz.U. 2004 Nr 71, poz. 649). Określa obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest; warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania; wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów** (Dz.U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824) Określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji** (Dz.U.

z 2005 r. Nr 13, poz. 109). Pracodawca, który zatrudnia lub zatrudniał osobę w warunkach narażenia zawodowego na działanie pyłów zawierających włókna azbestu, wpisuje i aktualizuje w książeczce badań profilaktycznych tej osoby dane osobowe wraz z danymi dotyczącymi okresu zatrudnienia w warunkach narażenia na pył azbestu oraz szczegółowe parametry tego narażenia.

- **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie** (Dz. U. Nr 189, poz.1603) Rozporządzenie określa wykaz bezpłatnych leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.
- **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r.** Określa główne kierunki działania w okresie 30-u lat, potrzebne środki na realizację "Programu...",a także podaje szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest w całym kraju oraz poszczególnych województwach.

Wykaz podmiotów gospodarczych mających decyzję Starosty Wrzesińskiego na wytwarzanie odpadów azbestowych w wyniku demontażu obiektów budowlanych, na dzień 31.12.2008r.

Zakład Obrotu Odpadami TROXI
Szymon Roszkowiak
ul. Malinowa 3 Września
tel. kont. 508 084 787

ALPIN BUDROF
Dariusz Klimczak
ul. Kościelna 11/4 Września
tel. kont. 608 753 637

Przedsiębiorstwo Skupu i Przerobu Surowców Wtórnych ALKO
ul. Malinowa 3 we Wrześni
tel/fax 061 436 10 06

Zakład Budowlany „UNRATH”
ul. Akacyjowa 6 we Wrześni
tel/fax 061 436-79-98

Karol Gramała
ul. Bohaterów Monte Cassino 6
62-300 Września

P.P.H.U. „NOW-POL”
A. Nowak, J. Nowak s.c.
Bierzglinek, ul. Bukowa 54
62-300 Września

E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 269/1
61-179 Poznań
tel: 061 285 40 74

Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o.
ul. Graniczna 6 Reguły
05-816 Michałowice

Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”
ul. Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość
tel/fax 084 62 730 13

Zakład Usług Ogólnobudowlanych
Marcin Konieczka
ul. Polana 34
62-250 Czerniejewo
tel. 061 4273551

KASTOR
Tomasz Janiszewski
ul. Kolonia 19B/2
67-321 Leszno Górne
tel/fax: 376 65 93

DEMO-BUD
Katarzyna Napierała
ul. Poznańska 13a
62-080 Swadzim
tel. 061 84 37 849

Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych
TERMOEXPORT
ul. Żurawia 24/7
00-515 Warszawa
tel. 022 821 34 67, 621 21 97, fax: 022 621 40 64, 821 41 75

Zakład Remontowo Budowlany
Stanisław Karolczak
ul. Przelajowa 10/56
94-044 Łódź
tel/fax; 042 686 67 37

Spe-Bau Sp. z o.o.
ul. Mielecka 21/1
53-401 Wrocław
tel/fax: (071) 362 44 79

P.P.H.U. „EKO-MIX”
ul. Grabiszyńska 163
50-950 Wrocław
tel/fax: (071) 332 45 00

Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe
Roman Warsiński
ul. Promienista 34
62-200 Gniezno

Zakład Remontowo- Budowlany
„AMBROŻY” s.j.
ul. Messnera 1/3/ lok.222
03-982 Warszawa
tel/fax: 022 831 07 64

Zakład Usług Kotlarskich i Budowlanych
Jerzy Gruszczyński
ul. Kunickiego 12
61-418 Poznań
tel. 770-196

DEKARSTWO MURARSTWO
INNE USŁUGI BUDOWLANE
Roman Hajdysz
Wyszki 87
63-220 Kotlin
tel. (062) 740-17-34

Centrum Ekologiczne HYDRO-GEO-PLAST
ul. Łódzka 40 62-800 Opatówek
tel./fax 062 761 84 50

„P.W. TAKO” Sp. z o.o.
ul. Batalionów Chłopskich 2
42-680 Tarnowskie Góry
tel. 032 381 82 42

PPU TEMIPOL Sp. z o.o.
ul. Konduktorska 42, 40-155 Katowice
tel. 032 258 90 04

CARISTA
ul. K.Jarachowskiego 8 lok. 8, 60-235 Poznań

Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo- Usługowe
„TADBUD”
63-304 Czermin 67a
tel/ fax 062 7416 838

Przedsiębiorstwo Budowlane
„ZIEMBUD” Sp. z o.o.
Ostrowo Kościelne 3, 62-420 Strzałkowo

P.H.U. „CORBON 2”
os. Piastów 14a/9

62-200 Gniezno
tel. 061 428 69 43

JAN-AZ
Bielawa Pogorzelska 1/1/
63-860 Pogorzela
tel.0-691 361 245

HYDROTECHNIKA Sp. z o.o.
ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce
tel. 41 348 06 60

P.H.U. „JUKO”
ul. 1-go Maja 25, 97-300 Piotrków Trybunalski
tel/fax. 044 649-94-23

„ALBEKO” Sieger Sp. J
87-510 Kotowy, gm. Skrwilno
tel/fax 0-54 2800288

„DACH-POL”
Polesie 7A, 63-020 Zaniemyśl
tel. 606 130 736l

P.P.U.H. „ANFRA”
ul. Dożynkowa 34, 63-400 Ostrów Wlkp.
tel/fax 062 735-84-53

P.P.H.U ABBA-EKOMED Sp. z o.o.
ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń
tel/fax 056 651-44-25

PPHU DACHPOL
Tomasz Anyszewski
Ul. Kopernika 12/10
95-015 Głowno
Tel 507-150-766

ECO-CARS Sp. o.o.
Ul. Forteczna 14a
61-362 Poznań
Tel/fax 061 887-00-24/061 887-01-40

AM Trans Progres Sp. z o.o.
ul. Sarmacka 7
61-616 Poznań
tel. +48 61 656 97 37
fax.+48 61 656 95 50